

IV

(Други актове)

ЕВРОПЕЙСКО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО

СЪВМЕСТЕН КОМИТЕТ НА ЕИП

РЕШЕНИЕ НА НАДЗОРНИЯ ОРГАН НА ЕАСТ

№ 191/08/COL

от 17 март 2008 година

относно неплатен труд във връзка с научноизследователска и развойна дейност (Норвегия)

НАДЗОРНИЯТ ОРГАН НА ЕАСТ ⁽¹⁾,

предвидена в част I, член 1, параграф 2 и част II, член 6 от Протокол 3 към Споразумението за надзор и съд,

като взе предвид Споразумението за Европейското икономическо пространство ⁽²⁾, и по-специално членове от 61 до 63 и Протокол 26 към него,като призова заинтересованите страни да представят своите мнения съгласно посочената разпоредба ⁽³⁾,като взе предвид Споразумението между страните от ЕАСТ за създаване на надзорен орган и съд ⁽³⁾, и по-специално член 24 от него,

като има предвид, че:

I. ФАКТИ

1. ПРОЦЕДУРА

като взе предвид част I, член 1, параграфи 2 и 3 и част 2, член 4, параграф 4, член 6 и член 7, параграф 4 от Протокол 3 към Споразумението за надзор и съд,

С писмо от 14 октомври 2005 г., изпратено от Мисията на Норвегия към Европейския съюз, с което се препраща писмо от норвежкото Министерство на търговията и индустрията от 5 октомври 2005 г., и двете получени и регистрирани от Органа на 17 октомври 2005 г. (заведено под № 346675), въз основа на част I, член 1, параграф 3 от Протокол 3 към Споразумението за надзор и съд, норвежките органи уведомиха за предложение за нова схема за държавна помощ с цел насърчаване на неплатен труд във връзка с научноизследователска и развойна дейност. Предложената схема се нарича по-долу „Схема за неплатен труд за НИРД“.

като взе предвид насоките за държавна помощ на Органа ⁽⁴⁾ относно прилагането и тълкуването на членове 61 и 62 от Споразумението за ЕИП, и по-специално раздела за помощ за научноизследователска и развойна дейност и иновации,

С писмо от 8 март 2006 г. (заведено под № 364666) и след обмен на различни форми на обмен на кореспонденция ⁽⁶⁾, Органът уведоми норвежките органи, че е взел решение да открие процедурата, предвидена в част II, член 6 от Протокол 3 към Споразумението за надзор и съд по отношение на схемата за неплатен труд за НИРД, и ги прикани да представят своите мнения относно решението.

като взе предвид Решение № 59/06/COL на органа от 8 март 2006 г. за откриване на официалната процедура по разследване,

⁽¹⁾ Наричан по-долу „Органът“.

⁽²⁾ Наричано по-долу „Споразумението за ЕИП“.

⁽³⁾ Наричано по-долу „Споразумението за надзор и съд“.

⁽⁴⁾ Процесуални и материалноправни норми в областта на държавните помощи — Насоки относно прилагането и тълкуването на членове 61 и 62 от Споразумението за ЕИП и част I, член 1 от Протокол 3 към Споразумението за надзор и съд, приети и издадени от Органа на 19 януари 1994 г., публикувано в ОВ L 231, 3.9.1994 г., стр. 1, и притурка за ЕИП № 32, 3.9.1994 г., стр. 1. Насоките бяха последно изменени с Решение № 154/07/COL на Органа от 3 май 2007 г. Наричани по-долу „Насоки за държавни помощи“.

⁽⁵⁾ ОВ С 258, 26.10.2006 г., стр. 28, и притурка за ЕИП № 53, 26.10.2006 г.

⁽⁶⁾ За по-подробна информация относно кореспонденцията се прави препратка към Решение № 59/06/COL за откриване на официална процедура по разследване, чието резюме е публикувано в ОВ С 258, 26.10.2006 г., стр. 28, и притурка за ЕИП № 53, 26.10.2006 г. Пълното решение е публикувано на интернет страницата на органа: www.eftasurv.int

С писмо от 19 април 2006 г., изпратено от Мисията на Норвегия към Европейския съюз, с което се препращат писма от Министерството на държавната администрация и реформите и Министерството на търговията и промишлеността съответно от 11 и 7 април 2006 г., норвежките органи представиха своите мнения. Писмото беше получено и регистрирано от Органа на 20 април 2006 г. (заведено под № 370829).

Решение № 59/06/COL за откриване на официалната процедура по разследване беше публикувано в *Официален вестник на Европейския съюз* и притурката за ЕИП към него ⁽⁷⁾. Органът призова заинтересованите страни да представят своите мнения. Органът не получи мнения от заинтересовани страни.

Последно, с писмо, подадено по електронната поща на 15 февруари 2008 г. от Министерството на правителствената администрация и реформите (заведено под № 465311), норвежките органи консолидираха информацията, представена в резултат на неофициалния контакт както по телефона, така и по електронната поща през 2007 г. и януари 2008 г.

2. ОПИСАНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНАТА МЯРКА

2.1. ЦЕЛ, ПРАВНО ОСНОВАНИЕ И ФУНКЦИОНИРАНЕ НА СХЕМАТА ЗА НЕПЛАТЕН ТРУД ЗА НИРД

Цел

От подготвителните законодателни дейности изглежда, че общата цел на схемата за неплатен труд за НИРД е да се стимулира повишено инвестиране в научноизследователска и развойна дейност, по-специално от малки предприятия, като предприемачи и еднолични дружества ⁽⁸⁾. По-конкретно целта на новата схема е да се стимулират усилия на отделни лица в дружества, насочени към научноизследователска и развойна дейност, които в своята начална фаза често зависят от работна сила, за която не могат да платят. Норвежките органи считат дружествата, насочени към научноизследователска и развойна дейност, за важни за целите на създаване на стойност от изследвания и иновации.

В по-подробен вид норвежките органи обясниха, че въвеждането на схемата за неплатен труд за научноизследователска и развойна дейност (НИРД) е било мотивирано от факта, че по съществуващата „схема Skattefunn“ ⁽⁹⁾ не е възможно да се насърчи

неплатен труд във връзка с научноизследователска и развойна дейност, предприета от предприемачи и еднолични дружества, тъй като схемата Skattefunn е схема за приспадане на данъци ⁽¹⁰⁾. В тази връзка органите обясниха, че съгласно схемата Skattefunn се предоставя помощ за научноизследователска и развойна дейност под формата на приспадане на данъци (или данъчен кредит), при което сума, отговаряща на процент от допустимите разходи, се приспада от сумата, която дружество трябва да заплати като данъци. При все това норвежките органи са счели, че приспадането от дължимата като данъци сума на сума, която не се основава на действителни допустими разходи, а на неплатен труд, т.е. „разходи“, които не са били направени, в смисъл че не е платена заплата и в сметките на дружеството не е отразено нищо, няма да е съвместимо с общото данъчно законодателство. Въз основа на това е било сметено, че неплатеният труд не се квалифицира като допустим разход по схемата Skattefunn.

На този фон норвежките органи са предложили изготвянето на схемата за неплатен труд за НИРД, по която да се предоставя финансова помощ за неплатен труд във връзка с научноизследователска и развойна дейност под формата на субсидии, които са освободени от данъци. По този начин норвежките органи считат схемата за неплатен труд за НИРД за корекция или допълнение към съществуващата схема Skattefunn.

В уведомлението норвежките органи обясниха също, че много дружества имат проекти, които са били одобрени съгласно схемата Skattefunn, но по които те впоследствие не са били в състояние да се възползват от приспадането на данъци (или е трябвало да заплатят сума, съответстваща на вече полученото приспадане на данъци), поради факта че проектите са включвали неплатен труд. Поради това норвежките органи са взели решение да въведат „схема за компенсация“ с цел компенсиране на дружества за финансови загуби, възникнали във връзка с техни научноизследователски и развойни проекти за периода 2002—2004 г. в резултат от факта, че неплатеният труд не може да се обхване от схемата Skattefunn ⁽¹¹⁾. В своето решение за откриване на официалната процедура по разследване по отношение на схемата за неплатен труд за НИРД Органът изрази становището, че помощ, предоставена на предприятия съгласно схемата за компенсация, би се квалифицирала като помощ *de minimis* в съответствие с „Регламента *de minimis*“ ⁽¹²⁾. Схемата за компенсация не е съставлявала част от официалната процедура по разследване.

⁽¹⁰⁾ Определенията, използвани от норвежките органи за посочените видове дружества, са „gründerselskaper“ и „enkeltpersonforetak“.

⁽¹¹⁾ На 2 юли 2006 г. норвежките органи приеха Кралски декрет № 123 относно прилагането на схемата за компенсация: „Forskrift om kompensasjon for ulønnet arbeidsinnsats i Skattefunn-godkjente forsknings- og utviklingsprosjekter for inntektsårene 2002, 2003 og 2004“. Вж. също така описание в раздел 3.9 на St. prp. nr. 65 (2004—2005 г.).

⁽¹²⁾ Регламент (ЕО) № 69/2001 на Комисията от 12 януари 2001 г. относно прилагането на членове 87 и 88 от Договора за ЕО към помощ *de minimis* (ОВ L 10, 13.1.2001 г., стр. 30), който беше включен в точка 1, буква д) от приложение XV към Споразумението за ЕИП.

⁽⁷⁾ Подробностите около публикуването са цитирани в бележка под линия 6 по-горе.

⁽⁸⁾ Раздел 3.9 от St. prp. nr. 65 (2004—2005 г.).

⁽⁹⁾ Схемата Skattefunn беше одобрена от Органа с Решение № 171/02/COL от 25 септември 2002 г. и измененията към схемата Skattefunn бяха одобрени от Органа с Решение № 16/03/COL от 5 февруари 2003 г.

Правно основание

В първоначалното предложение относно фискалния бюджет от норвежкото правителство към норвежкия парламент⁽¹³⁾, което беше последвано от препоръка от парламентарната комисия към парламента⁽¹⁴⁾, правителството предложи отпускане на общо 70 милиона NOK за схемата за неплатен труд за НИРД и схемата за компенсация⁽¹⁵⁾. Докато се изчаква одобрението, на Органа не се изплащат никакви средства по схемата за неплатен труд за НИРД, но норвежките органи обясниха, че се очаква годишният бюджет по схемата да възлиза максимално на около 50 милиона NOK⁽¹⁶⁾.

Паралелно с приемането на първоначалния бюджет за схемата за неплатен труд за НИРД, на 17 юни 2005 г. норвежкят парламент прие предложение за изменение на норвежкия закон за данъчно облагане на средства и доходи чрез въвеждане на разпоредби за данъчно облагане и тавани по отношение на финансиране, което ще бъде предоставено в съответствие със схемата за неплатен труд за НИРД⁽¹⁷⁾ (наричан по-долу „данъчен закон относно схемата за неплатен труд за НИРД“).

Освен приемането на бюджета и данъчния закон относно схемата за неплатен труд за НИРД, норвежкото Министерство на търговията и промишлеността издаде проект на насоки за прилагането на схемата за неплатен труд за НИРД (наричани по-долу „насоките относно схемата за неплатен труд за НИРД“)⁽¹⁸⁾. Проектът на насоки предвижда „Norges forskningsråd“ (Норвежкят съвет за научни изследвания) да бъде органът, отговорен за управление и прилагане на схемата.

Функциониране на схемата за неплатен труд за НИРД — допустими проекти

От насоките относно схемата за неплатен труд за НИРД изглежда, че допустимите проекти трябва да включват научноизследователска и развойна дейност, извършвана от лица,

които не получават никакво заплащане или друга компенсация за своя труд. Лица, които получават заплащане от други публични източници, се изключват⁽¹⁹⁾.

В съответствие с насоките относно схемата за неплатен труд за НИРД допустими проекти са:

- i) тези, които включват планирани изследвания или критично проучване с цел придобиване на нови знания и умения за разработване на нови продукти, процеси или услуги или за осъществяване на значително подобрене на съществуващи продукти, процеси или услуги. Те обхващат създаването на компоненти от сложни системи, което е необходимо за подобни изследвания, по-специално за валидиране на технологии с широко приложение, с изключение на прототипите, които са обхванати от вариант ii)⁽²⁰⁾; и
- ii) тези, които целят осигуряване на нова информация, знания или опит, за които се счита, че ще са от полза за предприятието във връзка с разработване на нови или по-добри продукти, услуги или производствени методи. Освен това дейности, при които резултатите от индустриални научни изследвания се пренасят в план, проект или дизайн на нови подобрени продукти, услуги или производствени процеси, както и разработването на първи прототип или пилотен проект, който не може да бъде използван с търговско предназначение, също са допустими дейности по тази схема⁽²¹⁾.

Норвежките органи заявиха, че тези определения на допустими научноизследователски и развойни проекти са идентични с определенията за допустими научноизследователски и развойни проекти по съществуващата схема Skattefunn. Всъщност под допустими проекти по схемата за неплатен труд за НИРД норвежките органи на практика разбират проекти, които отговарят на „критериите Skattefunn“ или са били одобрени по схемата Skattefunn⁽²²⁾.

⁽¹³⁾ Раздел 3.9 от St. prp. nr. 65 (2004—2005 г.), глава 928, точка 71.

⁽¹⁴⁾ Раздел 10.1.1.2 от Innst. S. nr. 240 (2004—2005 г.), глава 928, точка 71.

⁽¹⁵⁾ Бюджетът беше одобрен от парламента на 17 юни 2005 г. За периода 2006—2007 г. съгласно схемата за компенсация бяха предоставени 35 милиона NOK.

⁽¹⁶⁾ Това е прогнозна сума и следователно не е отразена в никакви правни текстове.

⁽¹⁷⁾ Lov 2005-06-17 nr 74: Lov om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven). Предложението на правителството към парламента се съдържа в раздел 14.1 от Ot. prp. nr. 92 (2004—2005 г.) и се позовава на първоначалното предложение за бюджет в St. prp. nr. 65 (2004—2005 г.). Предложението беше подкрепено в препоръка от финансовата комисия в парламента, вж. раздел 15.1 от Innst. O. nr. 125 (2004—2005 г.).

⁽¹⁸⁾ Проектът за насоки относно схемата за неплатен труд за НИРД е административна инструкция, издадена въз основа на вътрешните разпоредби за управлението на финанси в рамките на държавата, озаглавени „Reglement for økonomistyring i staten“ и „Bestemmelser om økonomistyring i staten“.

⁽¹⁹⁾ Част III.6.A, раздел 6 в стандартния формуляр за уведомление и раздел 3 от насоките относно схемата за неплатена работна сила за НИРД.

⁽²⁰⁾ Уведомлението се позовава на схемата Skattefunn, но посочва изрично само вида проект, включен в ii) по-долу, и поради това не е ясно дали въпреки всичко в обхвата на схемата за неплатен труд за НИРД се включват и други видове проекти. При все това, с електронно писмо от 12 март 2008 г. (заведено под № 469276), норвежките органи потвърдиха, че видът научноизследователска и развойна дейност, описан в i) по-горе, се обхваща от схемата.

⁽²¹⁾ Част I, раздел 6 в стандартния формуляр за уведомление и раздел 3 от насоките относно схемата за неплатен труд за НИРД. При все това обичайното разработване на продукт, насочен към бизнеса, което не представлява изследователска дейност, не се обхваща, например продължителни проекти или такива, които включват променения на методи, без да изискват развиване на нови знания или използването на съществуващи знания по нов начин, които са от организационно естество или се изразяват в запитвания и др.

⁽²²⁾ Раздел 3 от насоките относно схемата за неплатен труд за НИРД и раздел IX от данъчния закон относно схемата за неплатен труд за НИРД.

Както беше посочено по-горе, схемата за неплатен труд за НИРД ще бъде администрирана и прилагана от Норвежкия съвет за научни изследвания. Същият орган е и секретариат, и административен орган, който оценява дали проектите отговарят на критериите за включване в схемата Skattefunn⁽²³⁾. Норвежките органи обясниха, че фактът, че допустимите научноизследователски и развойни дейности са определени по еднакъв начин в схемата Skattefunn и схемата за неплатен труд за НИРД, както и че администриращият орган, който оценява дали проектите се квалифицират като допустими, е еднакъв за двете схеми, означава, че за целите на прилагането двете схеми са тясно координирани. В това отношение намерението е кандидати, които подават заявления за помощ за допустими научноизследователски и развойни дейности, да е необходимо да подават само едно заявление, в което кандидатът да има възможност да избере дали търси помощ за платен и/или за неплатен труд във връзка със съответната научноизследователска и развойна дейност⁽²⁴⁾. Освен това финансовата помощ, която ще бъде предоставена в съответствие със схемата за неплатен труд за НИРД, ще бъде вземана предвид, когато кандидатите поискат и помощ в съответствие със схемата Skattefunn Scheme, и общата помощ ще бъде подложена на ограничението за максимална помощ по последната схема⁽²⁵⁾. Всъщност според норвежките органи единствената разлика между двете схеми е видът на допустимите разходи (*т.е.* платен или неплатен труд) и формата, под която се предоставя помощта (*т.е.* приспадане на данъци или освободена от данъци субсидия).

Освен това норвежките органи заявиха, че за да се квалифицират като допустими проекти по схемата за неплатен труд за НИРД, проектите не могат да започнат преди подаване на заявлението за помощ⁽²⁶⁾.

2.2. ПОЛУЧАТЕЛИ

В уведомяването норвежките органи обясниха, че схемата за неплатен труд за НИРД ще бъде отворена за всички данъкоплатци, които са данъчно задължени в Норвегия, включително всички предприятия, независимо от техния размер, сектор и регион⁽²⁷⁾. Предприятията, които участват в съвместен проект за сътрудничество, също могат да се възползват от схемата⁽²⁸⁾.

Норвежките органи обясниха, че причината, поради която схемата за неплатен труд за НИРД включва средни и големи предприятия, е била да се поддържа съответствие между нея и

условията на схемата Skattefunn (която е отворена за всички предприятия, независимо от техния размер). В този контекст норвежките органи заявиха, че „ето защо няма *формална* дискриминация срещу по-големи предприятия в определението за получатели в схемата за неплатен труд за НИРД“ (подчертано допълнително)⁽²⁹⁾.

При все това норвежките органи подчертаха също, че на практика се предвижда схемата за неплатен труд за НИРД да е ориентирана само към предприемачи и еднолични дружества: „Дори ако схемата включва предприятия с всякакъв размер, естеството на схемата (помощ за неплатен труд) само по себе си предполага, че стимулиращият ефект ще бъде най-значителен за предприемачески фирми и еднолични дружества“⁽³⁰⁾. По аналогичен начин органите заявиха, че схемата за неплатен труд за НИРД е „... насочена преди всичко към новосъздадени, базирани на технологии дружества, които нямат възможност да плащат заплати на лицата, извършващи НИРД дейност“ и „тъй като схемата за неплатен труд за НИРД подпомага неплатен труд, извършен от НИРД персонал, който не получава заплащане или друга компенсация за труда, схемата няма да се прилага за обикновени средни и големи предприятия“⁽³¹⁾.

Въз основа на това норвежките органи заявиха, че „дружества с годишен оборот или общ годишен баланс, които отговарят на определението на Европейската система от сметки (ESA) за средни предприятия, на практика няма да получават помощ за неплатен труд“⁽³²⁾. Органите добавиха, че „по-големите предприятия като цяло използват нает и платен персонал за НИРД за извършването на действителна НИРД в проект по Skattefunn“ и „разходите за заплатите на тези служители ще бъдат допустими за възстановяване на данъци по схемата Skattefunn и поради това такива предприятия няма да имат нито нужда, нито основание да кандидатстват за субсидия от схемата за неплатен труд за НИРД“⁽³³⁾.

Последно, норвежките органи заявиха, че тъй като ограничението за максимална помощ за допустим проект е едно и също, независимо дали помощта се предоставя изключително под формата на приспадане на данъци по схемата Skattefunn или комбинация от приспадане на данъци и субсидия в съответствие със схемата за неплатен труд за НИРД, големите предприятия нямат стимул да получават помощ и по двете схеми.

В резултат от това, с писмо от 15 февруари 2008 г. (заведено под № 465311), норвежките органи уведомиха Органа, че „схемата официално е ограничена до определението на органа за малки и микропредприятия“.

⁽²³⁾ Раздел 3.9 от St. prp. nr. 65 (2004—2005 г.), раздел 14.1 от Ot. prp. nr. 92 (2004—2005 г.) и въведението към насоките относно схемата за неплатен труд за НИРД. Макар че „Innovasjon Norge“, преди това „Statens nærings- og distriktsutviklingsfond“, също е включен в администрацията на схемата Skattefunn, той изпълнява само второстепенна роля.

⁽²⁴⁾ Раздел 7 от насоките относно схемата за неплатен труд за НИРД.

⁽²⁵⁾ Вж. в допълнение раздел 2.3 относно „Допустими разходи и интензитет на помощта“ по-долу.

⁽²⁶⁾ Електронно писмо от 12 март 2008 г. от норвежките органи (заведено под № 469275).

⁽²⁷⁾ Вж. също така раздел 3.9 от St. prp. nr. 65 (2004—2005 г.), където се твърди, че схемата за неплатен труд за НИРД е насочена към еднолични дружества, дружества с ограничена отговорност и други видове дружества.

⁽²⁸⁾ В този случай разходите за проекта се разпределят между участниците пропорционално на техния дял на участие.

⁽²⁹⁾ Писмо от 10 януари 2006 г. от норвежките органи (заведено под № 356994).

⁽³⁰⁾ Част III.6.A, раздел 8.1 от стандартния формуляр за уведомяване.

⁽³¹⁾ Вж. бележка под линия 29.

⁽³²⁾ Вж. бележка под линия 29.

⁽³³⁾ Вж. бележка под линия 29.

2.3. ДОПУСТИМИ РАЗХОДИ И ИНТЕНЗИТЕТ НА ПОМОЩТА

Допустими разходи

Норвежките органи уведомиха, че в съответствие със схемата за неплатен труд за НИРД допустимите разходи се състоят от разходите за неплатен труд във връзка с допустим проект⁽³⁴⁾. По отношение на определянето на подходящата почасова ставка (ставки) за неплатения труд, норвежките органи обясниха, че тъй като официалните квалификации на отделно лице невинаги са отразени в способността да се осъществяват научноизследователски и развойни проекти, е трудно да се определят отделни ставки, които да отговарят на съответното образование, опит и сфера на дейност. Поради това беше решено да се използва една обща почасова ставка за изчисляване на помощта в съответствие със схемата за неплатен труд за НИРД.

Почасовата ставка, предложена от норвежките органи, се основава на изчисляване на 1,6 % от номиналната годишна заплата на работник в промишлеността за 2005 г. (348 300 NOK)⁽³⁵⁾, което води до почасова ставка от 557,28 NOK, закръглено за удобство на 500 NOK. Почасовата ставка от 500 NOK може да е предмет на адаптиране от Министерството на търговията и промишлеността въз основа на общото развитие на заплащането.

Методологията за изчисляване на почасовата ставка (като 1,6 % от номиналната годишна заплата) беше разработена от Норвежкия съвет за научни изследвания. В тази връзка норвежките органи обясниха, че почасовата ставка за труд всъщност може лесно да се установи чрез позоваване на средната годишна заплата (въз основа на статистически данни) и средните годишни работни часове. При все това, с оглед опростяване на предоставянето на помощ за научноизследователски и развойни дейности, Норвежният съвет за научни изследвания поиска да отиде по-далече. Поради тази причина той разработи методология, съгласно която почасовата ставка включва не само i) чистите разходи за заплати, но и ii) „други оперативни разходи“, изчислени въз основа на отделен служител и състоящи се от а) социални разходи, свързани със заплати (например пенсии, социално осигуряване и др.); б) разходи за използване на оборудване за отделен служител (например използване на телефон, компютър/ИТ оборудване, копирни машини и др.); в) общи режийни разходи за електричество, отопление, наем на офис помещения, персонал за стол и обслужващ персонал, както и временно наемане на помощен персонал; и г) наем/закупуване на уреди и офис консумативи.

⁽³⁴⁾ Част III.6.A, раздел 6 от стандартния формуляр за уведомление.

⁽³⁵⁾ Вж. NOU: 2004:14, озаглавен „Om grunnlaget for inntektsoppgjørene“, който представлява доклад за проучване на контекста с цел установяване на равнищата на заплащане в публичните статистически данни, издадени от орган, създаден от правителството. Според доклада средната годишна заплата на работник в промишлеността (за заетост на пълно работно време) за 2003 г. е била 319 600 NOK. Като се вземе предвид ръстът на годишната заплата, който се изчислява на 4,4 % между 2004 и 2005 г. (отговарящ на ръста на годишната заплата между 2002 и 2003 г.), средната годишна заплата на работник в промишлеността за 2005 г. беше изчислена на 348 300 NOK. Причината за този подход беше, че когато през 2005 г. беше направено уведомлението, това бяха най-точните налични данни. В сравнение с това NOU: 2007:3 показва, че средната заплата на работник в промишлеността за 2006 г. се оказа 355 600 NOK.

Поради това почасовата ставка за „неплатен труд“ обхваща не само чистите разходи за заплати, но и „други оперативни разходи“ въз основа на отделен служител⁽³⁶⁾.

С оглед установяване на методологията, Норвежният съвет за научни изследвания предприе проучване на сметките на редица норвежки дружества, което показа, че годишните оперативни разходи средно са 1,8 пъти по-високи от годишните разходи за заплати (включително социални разходи)⁽³⁷⁾. След коригиране на годишните разходи за заплати, така че да се отрази фактът, че те включват социални разходи (които отговарят на 40 % от заплатата), средните оперативни разходи се оказаха 2,52 пъти по-големи от чистите разходи за заплати. Чрез разделяне на тази цифра на средните годишни работни часове (1 500)⁽³⁸⁾ оперативните разходи, измерени на почасова база, се оказаха 1,68 ‰ (закръглено на 1,6 ‰) пъти чистите годишни разходи за заплати. Съответно, съгласно методологията, почасовата ставка за неплатен труд (което обхваща както чистите разходи за заплати, така и „други оперативни разходи“) се изчислява на 1,6 ‰ от съответната годишна заплата.

Насоките относно схемата за неплатен труд за НИРД предвиждат допустимите разходи за неплатен труд да подлежат на фиксиран таван от 2 милиона NOK годишно на предприятието⁽³⁹⁾.

Последно, по отношение на контролните мерки неплатеният труд и другите разходи за проекти трябва да се удостоверят от счетоводител за всяко заявление за субсидия⁽⁴⁰⁾. Макар осъществяването на „други оперативни разходи“ да се демонстрира чрез фактури, норвежките органи обясниха, че тъй като няма доказателства за докладвани часове за неплатен труд, дружествата са длъжни да отчетат датата, задачата, броя часове и името на съответното лице. В проекти с повече от едно лице отчетите трябва да се подписват както от лицето, което е извършило неплатения труд, така и от лицето, отговарящо за проекта. Освен това отчетеният брой часове може да се намали от Норвежкия съвет за научни изследвания, ако по време на процедурата се установи, че отчетеният брой часове е неточен.

Интензитет на помощта

Насоките относно схемата за неплатен труд за НИРД предвиждат субсидиите, предоставени съгласно схемата, да подлежат на праговете, определени в раздели от 16 до 40 в норвежкия закон за данъчно облагане на имущество и доходи⁽⁴¹⁾. Тази разпоредба е основата на схемата Skattefunn и предвижда за приемливи да са считат интензитети на помощ в размер на до 20 % за малки и средни предприятия (МСП).

⁽³⁶⁾ Докато *равнището* на подобни „оперативни разходи“ се изчислява на основа служител/час, фактът, че такива разходи изобщо се правят, се демонстрира чрез фактури, както е обяснено по-долу.

⁽³⁷⁾ Прегледът беше направен през 1990 г. на базата на редица дружества с различна големина.

⁽³⁸⁾ След корекции поради заболявания, отпуск по майчинство и др.

⁽³⁹⁾ Раздел 3 от насоките относно схемата за неплатен труд за НИРД. От раздел 3.9 от St. prp. nr. 65 (2004—2005 г.) изглежда, че таванът в общи линии е 50 % от максималното ограничение за разходи (във връзка с проекти, извършвани от самото предприятие) по схемата Skattefunn (4 милиона NOK).

⁽⁴⁰⁾ Раздел 4 от насоките относно схемата за неплатен труд за НИРД.

⁽⁴¹⁾ Раздел 3 от насоките относно схемата за неплатен труд за НИРД.

Норвежките органи представиха в уведомлението информация за интензитети на брутна помощ от 27,8 % за МСП⁽⁴²⁾. Помощта по схемата за неплатен труд за НИРД се плаща под формата на субсидия, отговаряща на 20 % от допустимите разходи⁽⁴³⁾. Освен това, в допълнение, поради данъчния закон за схемата за неплатен труд за НИРД, субсидиите са освободени от корпоративен данък, чийто процент понастоящем е 28 %. Поради това освободена от данъци субсидия в размер на 20 % от допустимите разходи отговаря на облагаема субсидия в размер на 27,8 % от тези разходи. Следователно интензитетът на брутна помощ е 27,8 %.

Субсидиите, предоставени в съответствие със схемата за неплатен труд за НИРД, се разглеждат във връзка с помощта, получена по схемата Skattefunn, и помощта по първата схема се включва при изчисляването на ограниченията за втората. Съгласно схемата Skattefunn общата сума на помощ за МСП не може да надвишава 20 % от допустимите разходи, които не могат да надвишават 4 милиона NOK годишно за предприятие. Когато общата сума на финансовата помощ надхвърли ограниченията, определени в съответствие със схемата Skattefunn, приспадането на данъци ще бъде намалено по съответен начин. Норвежките органи поясниха, че при все това тези ограничения не са в ущърб на факта, че разходите, свързани с неплатен труд, трябва при всички положения да бъдат в рамките на горепосочения таван от 2 милиона NOK годишно за предприятие. Последно, органите обясниха, че в случаи, в които проект получава субсидии съгласно схемата за неплатен труд за НИРД и публична помощ от други източници, различни от схемата Skattefunn, и всички те общо надхвърлят ограничението за обща помощ, помощта, предоставена съгласно схемата за неплатен труд за НИРД, ще бъде намалена.

2.4. БЮДЖЕТ И ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ

Както беше посочено по-горе, норвежките органи предвиждат бъдещият бюджет на схемата за неплатен труд за НИРД да възлиза максимално на около 50 милиона NOK годишно.

Схемата за неплатен труд за НИРД, за която беше уведомено, беше неограничена във времето. При все това, с писмо от 15 февруари 2008 г. (заведено под № 465311), норвежките органи заявиха, че максималната продължителност на схемата ще бъде свързана с продължителността на настоящите насоки за държавна помощ относно помощ за научноизследователска и развойна дейност и иновации (наричани по-долу „насоки за НИРД и иновации“), които са валидни до 31 декември 2013 г. Норвежките органи са наясно, че по-голяма продължителност на схемата за неплатен труд за НИРД изисква ново уведомление.

3. ОСНОВАНИЯ ЗА ОТКРИВАНЕ НА ПРОЦЕДУРАТА

Органът откри официалната процедура по разследване въз основа на предварителното заключение, че схемата за неплатен труд за НИРД включва държавна помощ, за която той изрази съмнения

⁽⁴²⁾ Част III.6.A, раздел 7 от стандартния формуляр за уведомление.

⁽⁴³⁾ Норвежките органи заявиха, че с оглед на факта, че таванът за допустими разходи за неплатен труд е 2 милиона NOK и че интензитетът на помощта е 20 % за МСП, таванът за субсидията в абсолютни цифри следва да бъде 400 000 NOK на година. Раздел 3 от насоките относно схемата за неплатен труд за НИРД и част I, раздел 6 в стандартния формуляр на уведомление.

дали може да се счита за съвместима със Споразумението за ЕИП. Едно от опасенията на Органа беше дали интензитетите на помощта съгласно схемата за неплатен труд за НИРД биха могли да надвишат определените в насоките за държавни помощи⁽⁴⁴⁾. В действителност субсидиите, които могат да бъдат предоставени по схемата за неплатен труд за НИРД, са освободени от данъци и поради това промяна в данъчната ставка може да доведе до по-голям интензитет на брутна помощ. Освен това, тъй като разходите за „неплатен труд“ не са направени в действителност, Органът изрази съмнения, че те могат да се разглеждат като допустими разходи в съответствие с тези насоки. В тази връзка Органът взе предвид факта, че в съответствие с Шестата рамкова програма на Общността за научни изследвания не се разрешава помощ за „неплатен“ труд. Последно, Органът изрази опасения относно необходимия стимулиращ ефект.

4. КОМЕНТАРИ НА НОРВЕЖКИТЕ ОРГАНИ

Норвежките органи поясниха, че ако данъчната ставка се увеличи, субсидията по схемата за неплатен труд за НИРД по необходимост ще бъде намалена, за да се гарантира, че интензитетът на помощта не надвишава максималните интензитети на помощ, определени в съответствие с насоките за НИРД и иновации. Норвежките органи основават това твърдение на последния параграф от раздел 3 от насоките относно схемата за неплатен труд за НИРД, който, преведен на английски език, предвижда „при отчитане на общото публично финансиране на проект субсидията [за неплатен труд] да се отчита по същия начин като приспадане на данъци. Ако общото публично финансиране за проекта надхвърли [тавана] за разрешена помощ съгласно правилата на ESA, приспадането на данъци ще бъде намалено. Ако помощта за неплатен труд сама по себе си доведе до превишаване на разрешеното ограничение за обща помощ, субсидията за неплатен труд ще бъде намалена“⁽⁴⁵⁾.

Във връзка с твърдението, че „физически лица не могат да изискват заплащане за каквито и да е разходи за труд във връзка с тяхното лично участие в проекта“, съдържащо се в Шестата рамкова програма на Общността за научни изследвания, норвежките органи изтъкнаха, че терминът „физически лица“ касае нает персонал в университети/колежи, който получава заплатата от изследователската институция (за разлика от еднолично дружество). Тъй като такива лица във всички случаи нямат право на помощ по схемата за неплатен труд за НИРД, норвежките органи считат позоваването на Шестата рамкова програма на Общността за научни изследвания за неуместно.

По отношение на предложената почасова ставка норвежките органи изтъкнаха, че отправната точка за изчисляване на почасовата ставка на 500 NOK е номиналната годишна заплата на

⁽⁴⁴⁾ Предишните насоки за държавни помощи за научноизследователска и развойна дейност бяха заменени от нови насоки за научноизследователска и развойна дейност и иновации на 7 февруари 2007 г. Когато беше взето решението за откриване на официалната процедура по разследване по отношение на схемата за неплатен труд за НИРД, се прилагаха предишните насоки. При все това, тъй като основните правила, касаещи оценката на настоящия случай, като цяло останаха същите, законодателната промяна не се коментира повече по-долу.

⁽⁴⁵⁾ Превод на Органа.

работник в промишлеността, която е много по-ниска от номиналната годишна заплата за изследователски и развоен персонал. Тъй като образователното равнище в едноличните дружества и сред предприемачите като цяло отговаря на по-високото ниво на образование на изследователския и развоен персонал, изчислението на почасовата ставка за целите на схемата за неплатен труд за НИРД би могло да се базира на по-високата заплата за инженери — специалисти по гражданско строителство. За 2005 г. това се е равнявало на 460 000 NOK или 530 000 NOK (в зависимост от това дали служителите имат пет или десет години опит), което води до почасова ставка от 772,80 NOK или 890,40 NOK⁽⁴⁶⁾. На тази основа норвежките органи изтъкнаха, че посредством предлагането на почасова ставка, изчислена въз основа на много по-ниската номинална годишна заплата на работници в промишлеността, почасовата ставка се поддържа на минимално равнище.

Що се отнася до стимулиращия ефект, норвежките органи твърдят, че тъй като наличните пари в брой са основен проблем за ранната фаза на нови дружества, стимулиращият ефект автоматично ще присъства за основната целева група на схемата, а именно дребни предприемачи и еднолични дружества.

II. ОЦЕНКА

1. НАЛИЧИЕ НА ДЪРЖАВНА ПОМОЩ ПО СМИСЪЛА НА ЧЛЕН 61, ПАРАГРАФ 1 ОТ СПОРАЗУМЕНИЕТО ЗА ЕИП

Член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП предвижда:

„Освен изключенията, предвидени в настоящото споразумение, за несъвместими с действието му се считат помощите, отпускани от държавите-членки на ЕО, от страните от ЕАСТ или отпускани чрез държавни ресурси, под каквато и да е форма, доколкото те засягат търговията между договарящите се страни, и които нарушават или заплашват да нарушат конкуренцията, като подпомагат някои предприятия или производства.“

За да представлява държавна помощ по смисъла на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП, дадена мярка трябва да отговаря на следните четири кумулативни критерия: i) мярката трябва да предоставя на получателите икономическо предимство, което не може да бъде получено в хода на обичайната бизнес дейност; ii) предимството трябва да бъде осигурено от държавата или чрез държавни ресурси; iii) мярката трябва да бъде избирателна чрез облагодетелстване на определени предприятия или производството на определени стоки; и iv) мярката трябва да нарушава конкуренцията и да оказва въздействие върху търговията между договарящите се страни. По-долу се проучва дали четирите кумулативни критерия са изпълнени в настоящия случай.

1.1. ИКОНОМИЧЕСКО ПРЕДИМСТВО

Мярката трябва да предоставя на получателите икономическо предимство, което не може да бъде получено в хода на обичайната бизнес дейност.

⁽⁴⁶⁾ Източник: Статистически данни за заплати, публикувани през 2007 г. от норвежката асоциация за лица с висше образование в областта на инженерните дейности „TEKNA“.

Съгласно схемата за неплатен труд за НИРД норвежките органи ще предоставят финансови субсидии на данькоплатци, включително предприятия. Поради това предприятията, които получават такива субсидии, се възползват от икономическо предимство, т.е. субсидия, която не биха получили в хода на обичайната бизнес дейност.

Освен това субсидиите са освободени от корпоративен данък. Освобождаването от данък облекчава получателите от тежест, която обичайно се понася от техните бюджети, така че освобождаването представлява допълнително икономическо предимство в допълнение към самата субсидия.

1.2. НАЛИЧИЕ НА ДЪРЖАВНИ РЕСУРСИ

Мярката трябва да бъде предоставена от държавата или чрез държавни ресурси.

Субсидиите, предоставени в съответствие със схемата за неплатен труд за НИРД, се финансират от Министерството на търговията и промишлеността и следователно се финансират от държавата.

Освен това, по отношение на освобождаването на субсидиите от корпоративен данък, освобождаването от данъци предполага, че държавата се отказва от данъчни приходи, а загубата на данъчни приходи е еквивалентна на изразходване на държавни ресурси под формата на фискални разходи⁽⁴⁷⁾.

1.3. ОБЛАГОДЕТЕЛСТВАНЕ НА ОПРЕДЕЛЕНИ ПРЕДПРИЯТИЯ ИЛИ ПРОИЗВОДСТВОТО НА ОПРЕДЕЛЕНИ СТОКИ

Мярката трябва да бъде избирателна, т.е. да облагодетелства „определени предприятия или производството на определени стоки“.

В уведомяването беше заявено, че финансирането в съответствие със схемата за неплатен труд за НИРД ще бъде достъпно за всички предприятия, независимо от техния размер, сектор и регион.

В Решение № 16/03/COL от 5 февруари 2003 г., с което се разрешава разширяването на схемата Skattefunn, така че да обхване всички предприятия независимо от техния размер и сектор⁽⁴⁸⁾, Органът счете, че органът, администриращ и прилагащ схемата Skattefunn (Норвежкят съвет за научни изследвания), разполага с правомощия за взимане на решения с цел оценяване на изследователското естество на проектите и стимулиращия ефект на мярката за помощ.

⁽⁴⁷⁾ Раздел 3, параграф 3 от насоките за държавна помощ относно прилагането на правилата за държавна помощ към мерки, свързани с данъчно облагане на бизнес дейност.

⁽⁴⁸⁾ Макар че това не се посочва изрично, финансирането се предоставя също и без оглед на региона.

С оглед на посочено по-горе и на факта, че критериите за определяне на допустимостта на проекти по схемата Skattefunn и схемата за неплатен труд за НИРД са едни и същи и се оценяват от един администриращ орган, т.е. Норвежкия съвет за научни изследвания, Органът изразява становището, че последният разполага с дискреционни правомощия също и с цел прилагане на схемата за неплатен труд за НИРД. В тази връзка Органът припомня, че Съдът на Европейските общности е постановил, че дискреционните правомощия, с които разполагат публичните органи, които администрират схема за финансова помощ, означава, че схемата *de facto* е избирателна⁽⁴⁹⁾. В резултат от това Органът заключава, че подобна схема *de facto* би била избирателна.

В действителност твърденията на норвежките органи в смисъл, че докато „...няма формална дискриминация спрямо по-големи дружества в определението за получатели на схемата за неплатен труд за НИРД“ (подчергано допълнително), „дружества с годишен оборот или общ годишен баланс, който отговаря на определението на ESA за средно предприятие, на практика няма да получават помощ за неплатен труд“, потвърждават, че Норвежкия съвет за научни изследвания на практика би използвал своите дискреционни правомощия, за да изключи на практика по-големи дружества от получаване на помощ.

Оценката, изложена по-горе, би била валидна и за освобождаването от корпоративен данък, с което се облагодетелстват получателите на субсидии в съответствие със схемата за неплатен труд за НИРД.

Поради тази причина по време на хода на официалната процедура по разследване норвежките органи взеха решение официално да ограничат схемата за неплатен труд за НИРД до микро- и малки предприятия в съответствие с определенията за тях, изложени в насоките за държавна помощ относно помощ за МСП⁽⁵⁰⁾. Следователно схемата е избирателна.

1.4. НАРУШАВАНЕ НА КОНКУРЕНЦИЯТА И ЕФЕКТ ВЪРХУ ТЪРГОВИЯТА МЕЖДУ ДОГОВАРЯЩИТЕ СЕ СТРАНИ

Мярквата трябва да нарушава конкуренцията и да засяга търговията между договарящите се страни.

⁽⁴⁹⁾ Вж. дело C-241/94 *Франция/Колумбия* (1996) Recueil I-4551, параграфи 23 и 24; дело C-200/97 *Ecotrade/AFS* (1998) Recueil I-7907, параграф 40; и дело C-295/97 *Piaggio/Italia* (1999) Recueil I-3735, параграф 39.

⁽⁵⁰⁾ Писмо от 15 февруари 2008 г. от норвежките органи (заведено под № 465311). В съответствие с раздел 2.2 от насоките за държавна помощ относно помощ за микро-, малки и средни предприятия (МСП), малко предприятие се определя като предприятие, в което работят под 50 души и чийто годишен оборот и/или общ годишен баланс не надвишава 10 милиона евро, а микропредприятие се определя като предприятие, в което работят под 10 души и чийто годишен оборот и/или общ годишен баланс не надвишава 2 милиона евро. Структурите на владение на собствеността могат да изключват квалифицирането на малки и микропредприятия, така както са описани в насоките за държавна помощ относно помощ за МСП.

Схемата за неплатен труд за НИРД се прилага към всички сектори на икономиката, установени в Норвегия. С оглед на факта, че за 2006 г. износът към ЕС е представлявал около 82 % от общия износ на Норвегия, докато вносът от ЕС е възлизал приблизително на 69 % от общия внос в Норвегия, между Норвегия и ЕС съществува значителен търговски обмен⁽⁵¹⁾.

При тези обстоятелства Органът счита, че предоставянето на помощ и свързаното с нея освобождаване от данъци съгласно схемата за неплатен труд за НИРД ще укрепи относителната позиция на получателите в сравнение с предприятия, разположени в други държави от ЕИП, които се конкурират в подобни сектори или бизнес дейности. Освен това, въз основа на официалното изключване на по-големи дружества от схемата, позицията на малки и микропредприятия, които получават помощ по схемата, ще бъде подсилена. Поради това се счита, че схемата за неплатен труд за НИРД засяга търговията и нарушава или заплашва да наруши конкуренцията.

1.5. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В контекста на горепосоченото Органът заключава, че предоставянето на помощ, включително освобождаване от данъци, в съответствие със схемата за неплатен труд за НИРД представлява държавна помощ по смисъла на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП.

2. ПРОЦЕДУРНИ ИЗИСКВАНИЯ

В съответствие с част I, член 1, параграф 3 от протокол 3 към Споразумението за надзор и съд, „надзорният орган на ЕАСТ се уведомява своевременно за всякакви планове за предоставяне или изменение на помощ, за да му се даде възможност да изрази своите коментари. [...] Въпросната държава не прилага предложените мерки, докато процедурата не доведе до окончателно решение“.

Чрез писмо от 14 октомври 2005 г. норвежките органи уведомиха за схемата за неплатен труд за НИРД. Съгласно подготовителните законодателни документи схемата за неплатен труд за НИРД може да влезе в сила само след уведомление до и одобрение от страна на органа⁽⁵²⁾. Поради тази причина разрешението от страна на норвежките органи за влизане в сила на данъчния закон относно схемата за неплатен труд за НИРД и окончателното приемане на проекта за насоки относно схемата за неплатен труд за НИРД зависят от предварителното одобрение на схемата от страна на Органа⁽⁵³⁾.

⁽⁵¹⁾ Съответните статистически данни бяха публикувани от „Statistisk Sentralbyrå“ и са озаглавени „Utenrikshandel med varer, årsserier 2006“ (таблица 17 „Import etter handelsområder, verdensdeler og land“ за периода 2001—2006 г. и таблица 18 „Eksport etter handelsområder, verdensdeler og land“ за периода 2001—2006 г.). Статистическите данни са достъпни на адрес: http://www.ssb.no/emner/09/05/nos_utenriks/

⁽⁵²⁾ Раздел 14.3 от Ot. prp. nr. 92 (2004—2005 г.), който се позовава на раздел 3.9 от St. prp. nr. 65 (2004—2005 г.).

⁽⁵³⁾ Раздел 15.1 от Innst. O. nr. 125 (2004—2005 г.) и раздел 14.3 от Ot. prp. nr. 92 (2004—2005 г.), който се позовава на раздел 3.9 от St. prp. nr. 65 (2004—2005 г.).

При тези обстоятелства Органът счита, че норвежките органи са спазили задълженията за уведомление и за изчакване в съответствие с част I, член 1, параграф 3 от протокол 3 от Споразумението за надзор и съд.

3. СЪВМЕСТИМОСТ НА ПОМОЩТА

Тъй като заключението на Органа е, че схемата за неплатен труд за НИРД включва държавна помощ, трябва да се проучи дали схемата може да се счете за съвместима с действието на Споразумението за ЕИП в съответствие с член 61, параграф 2 или 3 от Споразумението за ЕИП.

3.1. СЪВМЕСТИМОСТ С ЧЛЕН 61, ПАРАГРАФ 2 ОТ СПОРАЗУМЕНИЕТО ЗА ЕИП

Нито едно от изключенията съгласно член 61, параграф 2 от Споразумението за ЕИП не се прилага в този случай, тъй като схемата за неплатен труд за НИРД не е насочена към целите, изброени в посочената разпоредба.

3.2. СЪВМЕСТИМОСТ С ЧЛЕН 61, ПАРАГРАФ 3 ОТ СПОРАЗУМЕНИЕТО ЗА ЕИП

Дадена мярка за държавна помощ се счита за съвместима с действието на Споразумението за ЕИП в съответствие с член 61, параграф 3, буква а) от Споразумението за ЕИП, когато е предвидена да насърчи икономическото развитие на региони, където жизненото равнище е необичайно ниско или където има високо равнище на непълна заетост. При все това, тъй като в регионалната карта за помощ на Норвегия не са определени такива региони, тази разпоредба не се прилага⁽⁵⁴⁾.

Освен това изключението в член 61, параграф 3, буква б) от Споразумението за ЕИП не се прилага, тъй като не се предвижда държавната помощ, предоставена в съответствие със схемата за неплатен труд за НИРД, да насърчи важен проект от общоевропейски интерес или да коригира сериозен дисбаланс в икономиката на Норвегия.

При все това може да се приложи изключението, изложено в член 61, параграф 3, буква в) от Споразумението за ЕИП, което предвижда, че държавната помощ може да се счете за съвместима с общия пазар, ако улеснява развитието на определени икономически дейности или в определени икономически области и не засяга по неблагоприятен начин търговските условия в степен, която противоречи на общия интерес.

⁽⁵⁴⁾ Решение № 226/06/COL от 19 юли 2006 г. относно картата на подпомагани области и равнища на помощ в Норвегия.

По-долу Органът разглежда съвместимостта на схемата за неплатен труд за НИРД с действието на Споразумението за ЕИП в съответствие с член 61, параграф 3, буква в) от Споразумението за ЕИП въз основа на насоките за НИРД и иновации.

Помощ за НИРД и иновации

В съответствие с насоките за НИРД и иновации, съвместимостта на помощ съгласно член 61, параграф 3, буква в) от Споразумението за ЕИП като цяло се приема, ако са изпълнени условията, изложени в раздел 5 от тези насоки, и помощта представлява стимул за извършване на повече научноизследователски и развойни дейности в съответствие с раздел 6 от насоките⁽⁵⁵⁾.

Раздел 5 от насоките за НИРД и иновации изброява различни видове научноизследователска и развойна дейност като „фундаментални научни изследвания“, „индустриални научни изследвания“ и „експериментална развойна дейност“ и посочва интензитетите на помощ, които се прилагат за всяка научноизследователска категория.

От раздел 2.2, буква е) от насоките за НИРД и иновации изглежда, че „индустриални научни изследвания“ означава „планирана научноизследователска дейност или критично изследване, имащи за цел придобиването на нови знания и умения за разработването на нови продукти, процеси или услуги или за постигането на съществено подобряване на съществуващи продукти, процеси или услуги. Те обхващат създаването на елементи от сложна система, необходими за индустриални изследвания, а именно за валидиране на технологии с широко приложение, с изключение на прототипите, които се обхващат от [експериментална развойна дейност] буква ж)“. Буква ж) от същия раздел предвижда „експериментална развойна дейност“ да се определя като „придобиване, съчетаване, оформяне и използване на съществуващи научни, технологични, стопански и други съответни знания и умения за изработване на планове и проекти за нови, изменени или подобрени продукти, процеси или услуги. Те могат също да включват например други дейности, имащи за цел концептуалното определение, планиране и документиране на нови продукти, процеси или услуги. Дейностите могат да обхващат изготвяне на проекти, чертежи, планове и други документи, при условие че не са предназначени за търговска реализация. Разработването на търговски използвани прототипи и пилотни проекти също е включено, когато прототипът задължително е окончателният търговски продукт и когато е твърде скъпо той да бъде произведен, за да се използва само за целите на демонстрации и валидиране. В случай на последващо търговско използване на демонстрационни или пилотни проекти всички приходи, получени от такова използване, трябва да се приспадат от допустимите разходи“.

Органът счита, че описанията на допустимите проекти в съответствие със схемата за неплатен труд за НИРД, изложени по-горе в част I, раздел 2.1 от нея, съответстват на описанията, дадени за „индустриални научни изследвания“ и „експериментална развойна дейност“ в раздел 2.2, букви е) и ж) от насоките за НИРД и иновации.

⁽⁵⁵⁾ Раздел 1.4, параграфи 29 и 30 от насоките за НИРД и иновации.

i) Интензитети на помощта

В съответствие с раздел 5.1.2 от насоките за НИРД и иновации разрешените интензитети за брутна помощ за индустриални научни изследвания и за експериментална развойна дейност са фиксирани съответно на 50 % и 25 % от допустимите разходи. Освен това, в съответствие с раздел 5.1.3 в случаи, когато помощта се предоставя на МСП (както са определени в приложението към регламента за групово освобождаване относно помощ за МСП), могат да бъдат отпуснати допълнително 10 (за средно предприятие) или 20 (за малко предприятие) процентни пункта⁽⁵⁶⁾. Това увеличава разрешените интензитети на помощта на 60 % (за средно предприятие) или 70 % (за малко предприятие) от допустимите разходи в случай на индустриални научни изследвания. В случай на експериментална развойна дейност максималният интензитет на помощта става 35 % (за средно предприятие) за 45 % (за малко предприятие).

Макар че норвежките органи уведомиха за интензитети на помощта по схемата за неплатен труд за НИРД както за МСП, така и за големи предприятия, се припомня, че норвежките органи са взели решение да ограничат схемата, така че да обхваща само микро- и малки предприятия. Следователно уместен е само интензитетът на помощ за МСП (20 %). Субсидията е освободена от данъци при съществуваща ставка от 28 %. Следователно интензитетът на брутната помощ е 27,8 %⁽⁵⁷⁾. Поради това максималният интензитет на помощта за микро- и малки предприятия в съответствие със схемата за неплатен труд за НИРД е на приемливо равнище чрез позоваване на раздел 5 от насоките за държавна помощ за НИРД и иновации.

Ако ставката на корпоративния данък бъде увеличена, общият интензитет на брутната помощ ще бъде увеличен по съответен начин. При все това, в тази връзка норвежките органи поясниха, че дори ако данъчната ставка бъде увеличена, насоките относно схемата за неплатен труд за НИРД изискват субсидиите да не надвишават интензитета на помощ в резултат от прилагането на насоките за държавна помощ. Тъй като схемата за неплатен труд за НИРД е ограничена до микро- и малки предприятия, съответният максимален таван е 70 % за индустриални научни изследвания и 45 % за експериментална развойна дейност въз основа на настоящите насоки за НИРД и иновации. Органът приема, че ако ставката на корпоративния данък бъде увеличена, общият интензитет на помощта за микро- и малки предприятия в съответствие със схемата за неплатен труд за НИРД може да се увеличи до тези максимални равнища.

В заключение Органът одобрява интензитета на помощта, приложим за микро- и малки предприятия, в размер на 27,8 % и отбелязва, че в резултат на увеличение на ставката на корпоративния данък това може да доведе до увеличение до 70 % за индустриални научни изследвания и 45 % за експе-

риментална развойна дейност. Норвежките органи уведомиха Органа, че насоките относно схемата за неплатен труд за НИРД официално ще бъдат изменени, така че да отразяват както общото ограничение за всяка научноизследователска категория, така и максималното равнище, до което може да се увеличава помощта след увеличение на данъчната ставка⁽⁵⁸⁾.

ii) Допустими разходи

Раздел 5.1.4 от насоките за НИРД и иновации съдържа списък с разходи, които следва да се считат за допустими с оглед изчисляване на интензитета на помощта. Такива точки за разходи включват, освен други неща, i) разходи за персонал, които обхващат разходите за изследователи, техници и друг помощен персонал, нает единствено за научноизследователската дейност; ii) допълнителни режийни разходи, понесени пряко в резултат от научноизследователския проект; и iii) други оперативни разходи, включително разходи за материали, консумативи и подобни продукти, понесени пряко в резултат от научноизследователската дейност⁽⁵⁹⁾.

Рамкова програма за научни изследвания на Общността — разходи за труд

Раздел 5.1.4 от насоките за НИРД и иновации не дава подробности дали разходите за персонал могат да обхващат разходите за неплатен труд. При все това Органът счита, че насоки за тълкуване на термина, както е използван в насоките за държавна помощ, могат да се получат чрез проучване как този термин се използва в контекста на така наречената Рамкова програма за научни изследвания на Общността⁽⁶⁰⁾.

Както беше посочено в решението за откриване на официалната процедура по разследване, в съответствие с Шестата рамкова програма не може да се получава финансова помощ от Общността за разходи за неплатен труд. Част Б.П.22.3 от приложение II към образеца за общо споразумение, използвано с цел предоставяне на помощ в съответствие с Шестата рамкова програма, гласи, че „физически лица не могат да изискват заплащане за каквито и да е разходи за труд във връзка с тяхното лично участие в проекта“, а в част Б.П.19.1, (буква а) изглежда, че допустимите разходи „трябва да са действителни, икономични и необходими за осъществяването на проекта“. В този контекст Европейската комисия прие становището, че ако стойността на разходите за труд не може да бъде определена и регистрирана в счетоводството на дружеството, тя не може също да бъде разглеждана като разход в съответствие с Рамковата програма. В съответствие с това, в своето решение да открие официалната процедура по разследване във връзка със схемата за неплатен труд за НИРД, Органът изрази съмнения дали разходите за неплатен труд биха могли да се квалифицират като допустими разходи по смисъла на насоките за НИРД и иновации.

⁽⁵⁶⁾ Регламент (ЕО) № 70/2001 на Комисията от 12 януари 2001 г. за прилагане на членове 87 и 88 от Договора за създаване на Европейската общност по отношение на държавните помощи за малки и средни предприятия (ОВ L 10, 13.1.2001 г., стр. 33), изменен с Регламент (ЕО) № 364/2004 на Комисията от 25 февруари 2004 г. (ОВ L 63, 28.2.2004 г., стр. 22). Двата регламента бяха включени в точка 1, буква е) от приложение XV към Споразумението за ЕИП. Определението, което се съдържа там, съответства на определението в насоките за държавна помощ относно помощ за МСП (вж. част II, раздел 1.3 от него).

⁽⁵⁷⁾ Получаването на субсидия в размер на 20 % от разходите, освободена от данъци, отговаря на получаване на 27,8 % от брутните разходи при данъчна ставка от 28 % (28 % от 27,8 = 7,8, които трябва да се „заплатят“ като данъци и оставащи 20 като субсидия).

⁽⁵⁸⁾ Твърдението в насоките относно схемата за неплатен труд за НИРД, че максималните интензитети за помощ са същите, каквито са изложените в насоките за НИРД и иновации, не е достатъчно.

⁽⁵⁹⁾ Те отговарят на раздел 5.1.4, букви а) разходи за персонал; д) допълнителни режийни разходи и е) други оперативни разходи, от насоките за НИРД и иновации.

⁽⁶⁰⁾ Рамковата програма за научни изследвания на Общността е основният инструмент на Общността за финансиране на научни изследвания в Европа и се посочва в общностната рамка за държавна помощ за научноизследователска и развойна дейност и иновации (ОВ С 323, 30.12.2006 г., стр. 1).

При все това Седмата рамкова програма беше приета и тя предвижда, че при определени условия може да се иска помощ за разходи, които не са „действителни“⁽⁶¹⁾. В тази връзка стандартното споразумение за субсидия, използвано от Европейската комисия (образецът за общо споразумение относно помощ в съответствие със Седмата рамкова програма), гласи, че въпреки общото изискване допустимите разходи да бъдат действителни, „получателите могат да изберат да декларират средни разходи за персонал, ако това се основава на сертифицирана методология, одобрена от Комисията и съответстваща на принципите на управление и обичайните счетоводни практики на получателя. Средните разходи за персонал, включени към това споразумение за субсидия от получател, който е предоставил сертификат за методологията, се считат за практически равни на действителните разходи за персонал“⁽⁶²⁾.

В съответните ръководства е разяснено, че горепосоченото правило, което се цитира като „метод за средни разходи за персонал въз основа на сертифицирана методология“, предоставя възможност на i) физически лица, включени в МСП; и ii) собственици на МСП, които не получават заплата за своята дейност за съответното МСП, да кандидатстват за и да получават помощ за своята дейност във връзка с проекти за НИРД. Макар че няма изрично изискване коя методология следва да се използва, от ръководствата става ясно, че в съответствие с програмата на Общността „сертифицирана методология“ означава, че одиторът трябва да сертифицира методологията, която съставлява основата за изчисляване на стойността на дейността или „разходите за труд“ (тоест, на практика, почасовата ставка).

По отношение на приемливи методологии Органът счита, че ръководството във връзка с физическите лица касае методология за определяне на почасовата ставка посредством доходи (*т.е.* данъчни декларации)⁽⁶³⁾. При все това, особено в контекста на насоките от Европейската комисия в случаи на собственици на МСП, които не получават заплата и не могат да представят доказателства за своите разходи за труд в счетоводните книги на дружеството, които показват, че разходите могат да се изчислят чрез приближения, Органът счита, че позоваването на методология, основана на доходи, не е достатъчно, за да се изключи автоматично използването на алтернативни методологии. Целта на Седмата рамкова програма е да се даде възможност за изчисляване на стойността на работата, извършена във връзка с проект за НИРД. Няма изрично условие потенциалният получател да получава каквито и да е доходи във връзка с тази дейност. На тази основа Органът изрази становището, че както за i), така и за ii) по-горе наличието на доходи само по себе си не е условие за допустимост за помощта и че могат да се приемат и други методологии за определяне на една почасова ставка.

⁽⁶¹⁾ Решение № 1982/2006/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2006 г. относно Седмата рамкова програма на Европейската общност за научни изследвания, технологично развитие и демонстрационни дейности (2007—2013 г.) (ОВ L 412, 30.12.2006 г., стр. 1).

⁽⁶²⁾ Част Б.П.14.1, буква ж) от приложение II към образеца за общо споразумение относно помощ в съответствие със Седмата рамкова програма. Текстът на споразумението е достъпен на интернет страницата на ГД „Изследвания“: <http://ec.europa.eu/research/index.htm>

⁽⁶³⁾ В съответствие с член П.12.3 „Недопустими разходи“, стр. 42 от „Наръчник за финансови въпроси, свързани с непреки действия по РП7“ (изготвен за тълкуване на образеца за споразумение за субсидия в съответствие с РП7), такива лица могат да изберат да „декларират средни разходи за персонал въз основа на сертифицирана методология, одобрена от Комисията и основана на техния доход (например данъчни декларации), призната от националното законодателство (обикновено фискалното законодателство)“.

По отношение на методологията, предложена от норвежките органи, като предварителна точка Органът отбелязва, че подходът за изчисляване на 1,6% от номиналната годишна заплата определя почасова ставка, която включва не само елемент на разходи за труд, но и елемент на „други оперативни разходи“. Следователно, макар че целта на настоящия анализ е да се определи дали разходите за труд са допустими, за да се стигне до окончателно заключение дали методологията е приемлива, е необходимо да се определи също дали елементът, свързан с „други оперативни разходи“, се квалифицира като допустим разход в съответствие с насоките за НИРД и иновации. Поради това тези два елемента са разглеждани поотделно по-долу.

Разходи за „неплатен труд“

По отношение на разходите, свързани с неплатен труд, този елемент от методологията се определя просто чрез позоваване на статистически данни за заплати. Възшност предложената методология предполага елемента на разходи за труд да е еквивалентен на това, което би се получило като резултат, ако почасовата ставка се определяше чрез разделяне на средните годишни работни часове на номиналната годишна заплата на работник в промишлеността, както е отразена в статистическите данни за 2005 г. Елементът на разходи за труд, отнесен към заплатата на работник в промишлеността, отговаря на почасова ставка от 232,20 NOK (348 300/1 500).

Органът счита, че почасова ставка, която се определя чрез позоваване на официални статистически данни за заплати (за 2005 г.), гарантира отсъствие на инфлация при елемента на разходи за труд. Освен това фактът, че почасовата ставка се определя чрез позоваване на годишната заплата на работник в промишлеността (в сравнение с много по-високата заплата на инженер — специалист по гражданско строителство например), означава, че елементът на разходи за труд се поддържа на сравнително ниско равнище⁽⁶⁴⁾. Последно, фактът, че отчетените часове на неплатен труд трябва да бъдат подписани също от управителя на проекта и да бъдат сертифицирани от счетоводител за всяко заявление за субсидия, гарантира наличието на одитен контрол, който съответства на — или е дори по-строг от — одитното сертифициране, посочено в образеца за общо споразумение в съответствие със Седмата рамкова програма⁽⁶⁵⁾. Накрая Органът отбелязва допълнително, че контрол се упражнява и от Норвежкия съвет за научни изследвания, който удостоверява, че декларираните данни са верни.

При тези обстоятелства Органът заключава, че определянето на елемента на разходи за неплатен труд в методологията за определяне на почасовата ставка е приемливо. Поради това разходите за неплатен труд, разглеждани самостоятелно, се квалифицират като допустими разходи за персонал по смисъла на насоките за НИРД и иновации.

⁽⁶⁴⁾ Годишната заплата на работник в промишлеността от 348 300 NOK в сравнение със заплатата на инженер — специалист по гражданско строителство, в размер на 460 000 NOK (или 530 000 NOK), води до почасова ставка от 500 NOK в сравнение със 772,80 NOK (или 890,40 NOK) въз основа на методологията. Елементът на разходи за труд съответства на 232,20 NOK за работници в промишлеността в сравнение с 333,33 NOK или 353,33 NOK за инженери — специалисти по гражданско строителство.

⁽⁶⁵⁾ Възшност контролът на всеки отделен случай е подобен или дори по-строг от еднократна одитна проверка на методологията.

„Други оперативни разходи“

Органът счита, че описанието на „други оперативни разходи“ в съответствие със схемата за неплатен труд за НИРД (изложени в част I, раздел 2.3 от нея) отговаря на допустими разходи под формата на „допълнителни режимни разходи“ и/или „други оперативни разходи“ в раздел 5.1.4, букви д) и е) от насоките за НИРД и иновации. Равнището на оперативните разходи се изчислява автоматично на почасова основа за отделен служител във връзка със заплатата на работник в промишлеността — а не въз основа на равнището на разходи, посочено във фактурите ⁽⁶⁶⁾. При все това елементът на оперативни разходи в методологията е бил изчисляван въз основа на проучването на дружества от страна на Норвежкия съвет за научни изследвания. Това гарантира реалистично равнище на оперативните разходи. Освен това делът на оперативните разходи се определя въз основа на ниската заплата на работника в промишлеността и елементът на оперативния разход остава на една фиксирана максимална стойност на почасова основа. Въз основа на това и като се вземе предвид фактът, че действителното наличие на оперативни разходи се удостоверява чрез фактури като част от одитната проверка, Органът счита, че предложената методология представлява приемлив начин за определяне на равнището на „други оперативни разходи“ и поради това те се квалифицират като допустими разходи в съответствие с насоките за НИРД и иновации.

Заключение относно методологията

В заключение Органът счита, че въз основа на промяната в принципа на Седмата рамкова програма разходите за неплатен труд могат да се квалифицират като допустими разходи в зависимост от избраната методология за определяне на почасовата ставка. Както изглежда от горепосоченото, Органът счита, че при предложената от норвежките органи методология начинът за фиксиране на равнищата на елементите на разходи за труд и елементите на оперативни разходи е приемлив. Поради това методологията се одобрява и разходите се квалифицират като допустими в съответствие с насоките за НИРД и иновации. Това заключение съответства и на позицията, изразена от Органа през 2002 г. в неговото решение относно схемата Skattefunn, в контекста на която Органът одобри идентична методология за определяне на (равнището на) допустимите разходи ⁽⁶⁷⁾.

Макар предложената методология да внушава прилагането на една почасова ставка, дори когато потенциалните получатели по схемата могат да се различават по своя размер, се припомня, че норвежките органи са взели решение да ограничат схемата до микро- и малки предприятия и поради това потенциалните получатели като цяло представляват хомогенна група. Следователно Органът одобрява използването на една обща ставка.

iii) Стимулиращ ефект

В съответствие с раздел 6 от насоките за НИРД и иновации автоматично се приема наличие на стимулиращ ефект, когато

⁽⁶⁶⁾ Елементът на оперативните разходи представлява 267,80 NOK, което е разликата между комбинираната почасова ставка и елементите на разходи за труд: 500 NOK – 232,20 NOK = 267,80 NOK.

⁽⁶⁷⁾ Решение № 171/02/COL от 25 септември 2002 г., изменено с Решение № 16/03/COL от 5 февруари 2003 г.

подпомаганият проект за НИРД и иновации не е започнал преди подаването на заявление за помощ, получателят на помощта е МСП и размерът на помощта е под 7,5 милиона евро за отделен проект на МСП ⁽⁶⁸⁾.

Както изглежда по-горе, норвежките органи са ограничили схемата за неплатен труд за НИРД до малки и микропредприятия. Освен това, с оглед на факта, че допустимите разходи по схемата за неплатен труд за НИРД са предмет на фиксиран таван за допустими разходи в размер на 2 милиона NOK годишно на предприятие и че приемливият интензитет на помощта е 27,8 %, максималната стойност на помощта, предоставяна на предприятието за която и да е година, би била 556 000 NOK (приблизително 70 500 EUR), което е много под посоченото по-горе максимално ограничение. Дори ако се вземе предвид, че максималният интензитет на помощта е до 45 % (което може да се постигне чрез увеличение на данъчната ставка), максималният размер на помощта е 900 000 NOK (приблизително 114 000 EUR), което е много по-малко от максималното ограничение, посочено в насоките за НИРД и иновации ⁽⁶⁹⁾.

Последно, норвежките органи потвърдиха, че помощта по схемата няма да се предоставя, ако научноизследователските проекти са започнали преди подаване на заявлението за помощ.

Въз основа на това органът счита, че субсидиите, които могат да бъдат предоставени по схемата за неплатен труд за НИРД, имат стимулиращ ефект в съответствие с раздел 6 от насоките за НИРД и иновации.

iv) Продължителност

Норвежките органи уведомиха, че схемата за неплатен труд за НИРД е с неопределена продължителност. При все това норвежките органи изразиха съгласие да ограничат официално продължителността на схемата до 31 декември 2013 г., която е и датата, на която изтича валидността на настоящите насоки за НИРД и иновации. Въз основа на това Органът счита, че продължителността на схемата е приемлива.

3.3. ЗАКЛЮЧЕНИЕ ОТНОСНО СЪВМЕСТИМОСТТА НА СХЕМАТА СЪС СПОРАЗУМЕНИЕТО ЗА ЕИП

Както изглежда от посоченото по-горе, Органът счита, че както проектите, така и елементите на разходи по схемата за неплатен труд за НИРД се квалифицират като допустими в съответствие с насоките за НИРД и иновации. Тъй като схемата е ограничена до малки и микропредприятия, интензитетите на помощта са в съответствие с тези насоки и беше демонстрирано наличие на стимулиращ ефект и продължителността на схемата беше ограничена в съответствие с насоките, Органът изрази становището, че схемата за неплатен труд за НИРД е съвместима с действието на Споразумението за ЕИП.

⁽⁶⁸⁾ Параграфи от 122 до 124 от насоките за НИРД и иновации.

⁽⁶⁹⁾ Възможно едно ограничение за предприятието е по-строго от едно ограничение за проект. Освен това, дори ако дадено предприятие получава финансиране по схемата за един и същи проект в максимален размер всяка година за цялата продължителност на схемата, таванът от 7,5 милиона евро все още няма да бъде достигнат.

4. РЕШЕНИЕ

Въз основа на предходната оценка Органът счита, че схемата за неплатен труд за НИРД е съвместима със Споразумението за ЕИП при следните условия:

- а) обхватът на схемата за неплатен труд за НИРД се ограничава до микро- и малки предприятия, както са определени в насоките за държавна помощ относно помощ за МСП;
- б) общият интензитет на помощта за микро- и малки предприятия е 27,8 %, който може да се увеличи в резултат на възможното увеличение на ставката на корпоративния данък (в този случай приложимите тавани са максимум 45 % за експериментална развойна дейност и 70 % за индустриални научни изследвания); и
- в) продължителността на схемата не се удължава след 31 декември 2013 г. — датата, на която изтича валидността на настоящите насоки за НИРД и иновации.

На норвежките органи се припомня задължението им да предоставят годишни доклади относно прилагането на схемата, съгласно посоченото в част II, член 21 от протокол 3 към Споразумението за надзор и съд във връзка с член 6 от Решение № 195/04/COL от 14 юли 2004 г.

Норвежките органи заявиха, че почасовата ставка, прилагана по схемата за неплатен труд за НИРД, може да бъде адаптирана въз основа на изменение на заплатите. В тази връзка Органът напомня на норвежките органи за тяхното задължение в съответствие с част I, член 1 от Споразумението за надзор и съд да уведомят за всякакви промени, които се считат за изменения по смисъла на част II, член 1 от протокол 3 към Споразумението за надзор и съд ⁽⁷⁰⁾,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Схемата за неплатен труд за НИРД, която норвежките органи планират да приложат, представлява държавна помощ по смисъла на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП,

но може да бъде обявена за съвместима с действието на Споразумението за ЕИП въз основа на член 61, параграф 3, буква в) от Споразумението за ЕИП и насоките за НИРД и иновации и при спазване на условията, изложени в член 2 по-долу.

Член 2

Схемата за неплатен труд за НИРД е ограничена до микро- и малки предприятия, както са определени в насоките за държавна помощ относно помощ за микро-, малки и средни предприятия (МСП), и максималният интензитет на цялата помощ е 27,8 %, който може да се увеличи в случай на потенциално увеличение на ставката на корпоративния данък (в този случай максималните приложими тавани са 45 % за експериментална развойна дейност и 70 % за индустриални научни изследвания). Продължителността на схемата за неплатен труд за НИРД е ограничена до 31 декември 2013 г.

Член 3

В срок два месеца след уведомяването за настоящото решение норвежките органи предоставят на Надзорния орган на ЕАСТ информация за мерките, които са взели за спазването му.

Член 4

Адресат на настоящото решение е Кралство Норвегия.

Член 5

Само текстът на английски език е автентичен.

Съставено в Брюксел на 17 март 2008 година.

За Надзорния орган на ЕАСТ

Per SANDERUD
Председател

Kurt JAEGER
Член на Колегията

⁽⁷⁰⁾ Освен ако промените бъдат квалифицирани за уведомление съгласно опростената процедура в съответствие с Решение № 195/04/COL от 14 юли 2004 г. относно прилагане на разпоредбите, посочени в част II, член 27 от протокол 3 към Споразумението за надзор и съд (ОВ L 139, 25.5.2006 г., стр. 37).